

Як Європі завоювати прихильність Трампа

Трамп жадає захоплення і поваги. Європа має стратегічно скористатися цими особливостями його особистості.

Переобрання Дональда Трампа на посаду президента США – це вбивчий шок для Європи, до якого вона гнітюче не готова. Політика протекціонізму, обіцяна Трампом, поставить під загрозу експортно-орієнтовану економіку країн ЄС, а його бізнес-підходи до НАТО є небезпечними для і так уже крихкої безпеки Європи. Україну незабаром можуть принести в жертву Росії, і Трамп може підірвати єдність ЄС зсередини, посиливши позиції своїх попутників-націоналістів, подібних до прем'єр-міністра Угорщини Віктора Орбана.

Шокованих європейців спокушатиме ідея зачaitися в надії на те, що Трамп не реалізує своїх найбільш екстремальних загроз (запровадити тотальні мита на європейський експорт, залишити Україну напризволяще, покинути НАТО). Однак таке рішення стало б катастрофічною помилкою. Європі потрібно проковтнути гордість і спробувати привернути до себе Трампа.

Певні надії пов'язані з тим фактом, що Трамп непередбачуваний, непослідовний і любить лестоці. Він часто починає з агресивних позицій, але це переговорна стратегія, мета якої – домогтися такої угоди, яку він може піднести як свою перемогу. Він жадає захоплення і поваги, і він не любить виглядати слабаком. Європа повинна стратегічно скористатися цими особливостями його особистості.

Варто відзначити три моменти. По-перше, величезна роль особистої дипломатії. Найгірший спосіб взаємодії з Трампом – за допомогою інститутів Євросоюзу, бюрократичних і орієнтованих на певну політику і правила. Ні, європейським лідерам треба налагоджувати з Трампом особисті позитивні відносини. Саме так вчинив прем'єр-міністр Японії Сіндзо Абе відразу після перемоги Трампа на виборах у 2016 році.

Ідеальна людина для виконання цього завдання – прем'єр-міністерка Італії Джорджа Мелоні, вкрай права націоналістка. Її об'єднує з Трампом не тільки ворожість до нелегальної імміграції, а й декларований ним консерватизм у соціальних питаннях. Мелоні вже стала зіркою в очах американських консерваторів, і її вихваляє Ілон Маск, який повністю став на бік Трампа.

Як прем'єр-міністерка Мелоні діє прагматично і відстоює інтереси Італії шляхом співпраці в рамках Євросоюзу, а не виступаючи проти нього. Крім того, вона вороже налаштована щодо президента Росії Володимира Путіна і підтримує Україну. Її партія користується сильною підтримкою малого бізнесу, тому вона активно відстоює експортні інтереси Італії. Місією Мелоні має стати налагодження стосунків із Трампом – з акцентом на об'єднуючому їх ґрунті (той факт, що вона приваблива білявка, звісно, аж ніяк не зашкодить).

По-друге, ЄС має забезпечити Трампу миттєві політичні перемоги у сфері торгівлі та оборони. Мелоні слід принести йому дари, зокрема, план збільшення американського експорту до ЄС. Трамп вважає великий профіцит ЄС у торгівлі зі США несправедливим і тому пропонує запровадити тотальні мита (10 відсотків або навіть 20 відсотків) на експорт з ЄС.

Америка – це найбільший експортний ринок для Євросоюзу: 2023 року експорт товарів з ЄС до США сягнув 500 млрд євро, а це п'ята частина всього європейського експорту. Саме тому млява європейська економіка може постраждати через політику протекціонізму в США. Крім того, експорт товарів зі США до ЄС дорівнює лише 350 млрд євро, а Трампу не потрібно хвилюватися з приводу свого переобрання, тож заходи у відповідь ЄС навряд чи виявляться ефективними. Найкращий варіант дій: спробувати запобігти введенню Трампом мит, відкривши європейські ринки для американського експорту в односторонньому порядку.

Є й інша велика політична перемога, яку європейцям треба вручити Трампу. Це зобов'язання європейських членів НАТО підняти витрати на оборону до 2,5 відсотка ВВП наступного року і до 3 відсотків до кінця чотирирічного терміну Трампа. У будь-якому разі це бажаний крок. Європа вразлива перед російською агресією, тому що не може захиститися. І тому далекоглядні країни, насамперед Польща, збільшили свої оборонні витрати після нападу Росії на Україну 2022 року.

Збільшення європейських оборонних витрат стане страховкою на випадок, якщо Трамп заявить, що не стане допомагати захищати ті

європейські країни, які витрачають на оборону недостатньо, або що він взагалі виведе США з НАТО. Якщо пощастить, цей широкий крок європейських країн дозволить уникнути подібної катастрофи.

Італія витрачає на оборону дуже мало, тому Мелоні, напевно, не ідеальна людина для передачі такого послання. Краще зробити представником з цього питання нового генсекретаря НАТО Марка Рютте, який підтримував добрі стосунки з Трампом під час його першого терміну, коли Рютте очолював правоцентристський уряд Нідерландів.

Нарешті, європейці зобов'язані скористатися марнославством Трампа, щоб спробувати врятувати Україну. Адміністрація президента Джо Байдена та її європейські союзники хочуть прискорити виділення допомоги Україні, щоб зменшити загрози, пов'язані з перемогою Трампа, і європейські країни в будь-якому разі повинні будуть і далі підтримувати Україну. Але військові дії України, що забарахлили, звичайно, постраждають без американської допомоги. Переобрання Трампа викличе тривогу в усій Україні. Адже він заявляє, що перекриє американську допомогу і припинить війну протягом 24 годин. Це означає, що він змусить Україну відмовитися від територій, які були захоплені, при цьому країна залишиться вразливою для подальшої російської агресії.

Тим часом Трамп одержимий бажанням здаватися сильним, зокрема в очах інших авторитарних лідерів – Путіна та голови КНР Сі Цзіньпіна. Мелоні треба пояснити йому, що, кинувши Україну, він виглядатиме слабком. Йому буде корисніше протистояти Путіну і завершити цю війну більш справедливим чином. Це підтвердить його статус президента вигідних угод. Корисним союзником Європи може стати Майк Помпео, колишній держсекретар в адміністрації Трампа, а зараз потенційно новий міністр оборони США, який виступає за жорстку лінію на підтримку України.

Легко знайти причини, чому ця стратегія може провалитися. Трамп непостійний; Мелоні може змінити свій тон щодо ЄС і України, оскільки Трамп повертається до влади; уряди європейських країн розколоті і загалом досить боязкі. Інститути ЄС слабкі, але ревниво дотримуються своїх переговорних привілеїв. Орбан може запропонувати Трампу іншу стратегію. І все ж Європі треба спробувати, тому що альтернативні варіанти жахають.

(c) Project Syndicate 2024

Філіп Легран

Філіп Легран (Philippe Legrain) – колишній економічний радник президента Європейської комісії, запрошений професор Європейського інституту Лондонської школи економіки та засновник міжнародного аналітичного центру Open Political Economy Network (OPEN).

